

Védtelenség és kilátástalanság 80 éve

írta Lovas István

kelt Délvidéken a Magyar Szó oldalain

A határon túl rekedt magyarság, a magyar nemzettest egyharmada értelmetlenül, szinte teljes benuhátrásban élte meg a trianoni békeszerződéssel előállt új helyzetet.

Sokáig nem értette, nem fogta fel, mi történik vele. Először is még nem fakult ki teljesen emlékezetében a negyvennyolcas szabadságharc emléke, amelyet Nyugat az akkori idők legjelentősebb eseményei közé sorolt be, s amelyről a legnagyobb elismerés hangján beszéltek.

Amikor a magyar nemzet nagy véráldozata ellenére sem tudott megszabadulni a dualista monarchiában domináló, diktáló és a magyarság szabadság-, függetlenségi és önállósági törekvéseivel nem törődő osztrák "sógortól". Hisz a véres eseménytől nem sokkal több, mint fél évszázad választott el bennünket. Szinte nem volt magyar család, amely nem gyászolta a szabadságharcban elesett nagyapát, nagyapai nagybácsit vagy mást a rokonságból, s amely nem emlékezett volna arra a kétszázézer kozákra, akik az udvar rokoni kapcsolatainak köszönve érkeztek és fojtották vérbe az akkori magyar szabadság- és függetlenségi törekvéseket. Beleértve a monarchiától való elszakadást is, amit akkor a pozsonyi országgyűlés ki is mondott.

A monarchia első világháborúban elszenvedett vereségétől a magyarság nemcsak hogy nem várt olyan súlyos tragédiát, mint amilyent megélt, hanem még remélhette is régi szabadságvágyának kiteljesedését.

A magyar nemzetnek nem lehetett lelkiismeret-furdalása a háborúban való részvétele miatt, hisz az nem a saját akaratán múltott (éppúgy, mint a csehek, horvátok és bosnyákok esetében). Abba osztrák "partnere" kényszerítette bele. Magyarországnak sem érdeke, sem indítéka nem volt ahhoz, hogy önként részt vegyen abban a világégésben, csak nem volt módjában elkerülni. (Hisz az osztrákokkal való nemzeti összeütközés ellentéteit csak 47 évvel a háború kitörése előtt rendezte, természetesen kényszerből.) A véletlenek szerencsétlen közrejátszásának tulajdonítható, hogy olyan szörnyű árat fizetett érte. Sőt, a háború végén abba a tragikomikus helyzetbe került, hogy a trianoni békeszerződés értelmében saját ezeréves területeiből Sopront és környékét még a háborút kirobbantó osztrákoknak is át kellett volna adnia.

Ettől függetlenül az első világháború elvesztése után a magyarságnak számolnia kellett azzal, hogy ezeréves területeinek egy részét elveszíti, mert azokat lényegében kisebbségiek lakták, amelyek a háború után önálló országokat hoztak létre. Abba bele kellett és bele is illett nyugodni. Horvátország kiválását Magyarország nem tekinthette területi veszteségnek, mert az sohasem volt saját nemzeti területe. Más volt a helyzet viszont a Felvidékkel, Erdéllyel és a Délvidékkel. Itt vegyes volt a lakosság, voltak nemzetiségi többség által lakott területek, s voltak szinte tiszta magyarlakta részek — például Székelyföld Erdélyben. Volt rá mód, hogy az új országhatárokat etnikai alapon húzzák meg, úgy, hogy Magyarországon is, meg az újonnan létrejött országokban is minél csekélyebb számú kisebbség éljen.

Wilson Thomas Woodrow amerikai elnök a párizsi békekonferencián tizennégy pontból álló rendezési javaslatot terjesztett elő, amely demokratikus, tartós békét szavatolt volna. Mert a népek jogait tiszteletben tartva az új határokat etnikai alapon kívánta meghúzni. Ez konkrétan azt jelentette volna, hogy a Délvidéknek csak egy része, a szerb többségű déli része került volna Szerbiához, vagyis a későbbi Jugoszláviához. Mert akkor, a királyi Jugoszlávia első magyartalanítási hulláma, vagyis kolonizálása (szerbajkú lakosság odatelepítése) előtt ott a lakosság egyharmada volt szerb, egyharmada magyar és egyharmada német.

Ugyanígy, etnikai alapon, a Felvidék szlováklakta részei az új csehszlovák államhoz kerültek volna, a magyarlakta vidékek maradtak volna Magyarországon. Erdély román többségű része Romániához került volna, de a magyar többségű Székelyföld és egyéb magyarlakta területek Magyarország részei maradtak volna.

Így az egykori Nagy-Magyarországból körülbelül 150 000 négyzetkilométer területű új, független ország maradt volna elenyésző számú kisebbséggel, s a határon kívül rekedt magyarság száma is csekély lett

volna, mindössze néhány tízezer, a legrosszabb esetben százezer. Wilson elnöknek ezt a javaslatát azonban a franciák és az angolok Párizsban elvetették. Magyarországot kegyetlenül megcsönkítették, s a magyar nemzet egyharmadát kisebbségi sorba taszították. Olyan új nemzetállamokba, ahol az emberek értékét és polgári jogait jószerevével nemzeti hovatartozás szerint szabták meg és ismerték el. Így a határon túl rekedt magyarság egyik napról a másikra idegen országok másodrangú polgárává vált.

Abban az időben Wilson amerikai elnök volt az egyetlen mérvadó államférfi, aki látta, hogy a bosszúra és nemzeti megtorlásra épülő békeszerződés előbb-utóbb rossz vért szül. A trianoni pedig ilyen volt, s ezért nemcsak Hitler miatt, hanem tartalmánál fogva is magába foglalta a második világháború kitörésének veszélyét. Azt a Magyarországot sújtotta legkeményebben, amely a legkevésbé volt hibás a háború kitöréséért, és amely kényszerből vett részt benne.

Trianonban Magyarországot nem is elsősorban a világháborúban való részvételért büntették meg olyan kegyetlenül és embertelenül, hisz nem játszott benne döntő szerepet, hanem egészen másért. A bosszú mögött a pénzoligarchia, a tőke állt, amely ma globalizáció néven tartja kezében a világhatalmat. Amely úgy megrémült a "bolond gróf", vagyis Károlyi Mihály öszirózsás forradalmától, főleg pedig Kun Béla Tanácsköztársaságától és proletárdiktatúrájától, hogy el akarta fojtani annak a lehetőségét, hogy Európában bárki is valaha is veszélybe hozza a pénz uralmát. Azért csönkította meg, bénította meg, s tette jelentéktelen kis "koldusállammá" Magyarországot. S azért hagyta, hogy a volt Osztrák—Magyar Monarchia utódállamai szinte kiöljék a lelket az ottrekedt magyarságból. S emiatt érezte úgy az anyaországtól elszakadt magyarság hosszú évtizedeken át, hogy teljesen magára maradt, hogy senki sem törődik vele, senkinek sem jelent semmit. Ezért volt folyton jelen nála a teljes kilátástalanság érzete, s ezért viselte nemzeti elnyomatását mint sorsszerűséget, amit sem elkerülni nem lehet, sem segíteni rajta nincs mód. Legalábbis nálunk, a Délvidéken. Erdélyben, ahol többmillió magyar közösség élt viszonylag egységes területen, más volt a helyzet. De nem jobb.

Wilson amerikai elnök még a párizsi leszavazás után is igyekezett legalább annyit elérni, hogy szavatolják az új nemzetállamokban rekedt magyarság legelemibb polgári jogait. Legalább egy részét szavatolják annak, amit a nemzetiségek az Osztrák—Magyar Monarchiában élveztek. Ezt bele is "erőszakolta" az akkori papírokba, amit az illető utódállamok alá is írtak. De aminek nem volt foganatja, mert jószerevével kijátszották, nem vették komolyan. A polgári jogok közé tartozott a nemzetiségek nyelvhasználati joga is. Ez viszont nem zavarta például a jugoszláv hatóságokat abban, hogy a magyarlakta Zentán, Topolyán, Becsén, s az akkor magyar többségű Szabadkán minden állami és közigazgatási hivatalban nagy betűkkel ne figyelmeztessék az akkor még a szerb nyelvet nem is beszélő magyarságot, hogy: "Govori drzavnim jezikom". Vagyis "Beszélj államnyelven". S ahol csak lehetett, elszobálták a magyar nyelvű iskolák megnyitását, amire az említett papírok szintén kötelezték az országot.

Tanítóképzőt például nem Szabadkán, Zentán vagy Zomborban nyitottak, ahol a magyar lakosság többségben él, hanem Belgrádban, ahol akkor nem is lakott magyar. Azzal a céllal, hogy az egyik napon megnyitják, majd a másikon bezárják, mert nem lesz diákja. Tévedtek (akkor még létezett magyar nemzeti öntudat), mert Észak-Bácska magyarlakta vidékéről jelentkeztek tanulók, s az iskolát fenn kellett tartani. Csakhogy a szülők kiadása tízszer akkora volt, mint ha gyermekeik (úgy, mint a többségi nemzethez tartozók) otthon tanulhattak volna.

A királyi Jugoszlávia mindent megtett, hogy az ittrekedt magyarság félreérthetetlenül másodrangú polgárnak érezze magát, hogy kiölje belőlük a nemzeti tudatnak még legcsekélyebb szikráját is. Főleg magyar többségű területeken új falvakat épített, likai szerb telepéseket hozott közéjük, s földet osztott közöttük. Azzal a nem titkolt szándékkal, hogy ők képviseljék az államot, hogy tudtára adja a honos magyarságnak, ők a megbízható emberei a hatalomnak és a nemzetnek, akik kötelesek szemmel tartani a gyanús kisebbségeket.

Ez a helyzet a harmincas évek közepén, vagyis Sándor király meggyilkolása után szinte az elviselhetetlenségig kiéleződött. Elterjesztették ugyanis azt a hírt, hogy a királyt Franciaországban magyar terrorista ölte meg. Aztán kiderült, hogy mégsem, hanem horvát, vagyis usztasa volt az illető, vagy talán macedón. Mindenesetre Magyarországon, vagyis Biatorbágyon képezték ki őt is, meg társait is. Ez elég volt az általános magyarellenes, gyűlölködő hangulat állandó ébren tartásához.

Tito Jugoszláviájában más helyzet alakult ki. Propaganda céljából magyar brigád, Petőfi-brigád alakult. A Jugoszláv Kommunista Pártban korábban is tevékenykedő és fontos pozíciókba került magyar kommunisták ezt a magyar brigádot kivítették Bolmanhoz, vágóhídra, hogy bizonyítsák, a magyarság is

életeket áldozott az új, szocialista országért. Ettől függetlenül és ezzel egyidőben nemcsak Újvidéken, Zsablyán és Csurogon, ahol Horthy honvédei vérfürdőt rendeztek, több ezer szerezet és zsidót öltek meg, hanem egész Bácskában és a magyarlakta bánáti részeken bosszúhadjárat indult a magyarok ellen. Egyesek az ezer éve itt élt magyarság kitelepítését is javasolták (Zarko Veselinov vajdasági szerb forradalmár elbeszélése szerint Titóhoz is elindult egy küldöttség ezzel a követeléssel — amelyet ő fordított vissza). Ma sem tudja senki, hány ezer magyart öltek meg akkor Vajdaságban csak azért, mert magyarok.

A kegyetlen atrocitást követően testvériség-egységet hirdetett az aktuális politikai vezetés. Beleértve a magyar nyelvű napilapot, a Magyar Szót is. Ezután három és fél évtizeden át éltük idillikus életünket (pontosabban a szovjetekkel való szakítástól kezdődően), amikor többé már nyílt atrocitás nem ért bennünket, amikor úgy érezhettük, mi is egyenrangú polgárai vagyunk egy korszerűsödő, demokratizálódó, mindinkább a világ részvévé váló országnak. Trianon óta először érezhettük és vallhattuk magunkat magyarnak. Nem kellett sem szégyellni, sem titkolni, de nem is illett hangoztatni. Mert az ország valamiféle denacionált állapotban volt. Nemcsak magyar nem hangoztatta és nem emelte ki nemzeti mivoltát, hanem az ország többi népe, nemcsak kisebbségek, hanem a többségi nemzet tagjai sem. Valahogyan nem illett az ilyesmi.

Akkor a jugoszlávság volt divatban, az volt az érvényesülés, a karrier záloga. A magyar politikusok zömének felesége szerb volt (a maiak egy részének is), s családjuk jugoszlávnak vallotta magát. A rendszernek még a legrégebb magyar kommunistákban sem volt kellő bizalma, ha valamiképpen nem kötődtek a szlávsághoz. Tito kommunista elkötelezettsége ellenére sem vált meg soha a pánszláv eszmétől. Ez az eszme mindig erősebb volt, mint kommunista meggyőződése. Sztálin elsősorban ezzel vádolta, amikor mint revizionistát támadta.

Tito kommunista rendszere kezdetben, de később is szívesen vette, ha nemcsak a kisebbségek, hanem a többségi nemzethez tartozók sem nemcsak nem emelik ki, hanem ha nem is vallják magukat a nemzetükhöz tartozóknak, ha nem szerbnek, horvátnak vagy szlovénnek, hanem jugoszlávnak mondják magukat. (Bár jogilag jugoszláv nemzet sohasem létezett.)

Tito Jugoszláviájában az alkotmány és a törvények értelmében a kisebbségek, vagyis a nemzetiségek a többségi nemzetekéhez hasonló, illetőleg azonos jogokat élveztek. Nem volt: "Govori drzavnim jezikom!" A bíróságokon is, ha az ügyfél nem értette vagy képtelen volt megfelelő szinten használni a szerb nyelvet, joga volt tolmácsra. Éppúgy, mint ma. Senki se kényszerítette arra, hogy dadogjon és kínlódjon a számára nem egészen ismert nyelven.

Ettől függetlenül és ezzel párhuzamosan folyt, és folyik a mai napig is a vidék, az egykori Magyarország elszlávosítása. A majd félmillió kiűzött német helyébe Tito Jugoszlávia legszegényebb vidékeiről Vajdaságba, főleg a magyar többségű Bácskába telepített, ha nem is ennyi, de mindenesetre több százezer, nagyjából fanatikus kommunistát, vagyis volt harcosát. Bácska amolyan kommunista világnézeti nevelőközponttá vált, ahol a nevelők és előadók a félig írástudó telepesek voltak. A hallgatók meg a helyi magyarok. A telepéseket, Tito volt harcosait, a politikai komisszárók még ott, a hegyek között kiképezték erre a nevelőmunkára, megmagyarázva nekik, hogy veszélyes területre veti be őket a párt, s felelősségteljes feladatot kell elvégezniük. Mert a lakosság, ahová költöznek, jelentős részben magyar, s természetesen fasiszta. S ilyenformán az államot, a társadalom egészséges elemeit ebben a közegben ők fogják képviselni.

Nem nehéz elképzelni, hogy a magyar többségű vidékekre a telepések, ilyen instrukció után, mekkora mellel érkeztek. S azt sem, hogy milyen meghunyászkodóan fogadták őket azok a magyarok, akiknek jelentős része nem tudta, él-e vagy halott már a hozzátartozója, akit akkor, frissiben és ezrével hurcoltak el. S akik a mai napig sem kerültek elő. Akik jeltelen sírokban nyugszanak, tömegmészárlás következtében vesztették életüket. **(A magyarok védelmére sohasem volt hágai bíróság.)**

Valószínűleg ezzel magyarázható, hogy a majd egész évszázadon át a szülőföldjén hátrányosan megkülönböztetett, anyaországától elszakított magyarság belenyugodott másodlagos polgári mivoltába. Elfogadta, ami van, mert nem látott lehetőséget a változtatásra. Így alkalmazkodott a helyzethez, s amikor már valós lehetősége volt gyermekének anyanyelvi oktatására, sőt az egyetemi diplomáig felnyúló tanulmányokra, akkor is bizalmatlan volt, s ma is az. A magyar nyelvű általános iskolától a gimnáziumig és középiskoláig minden évben több az üres hely, mert a magyar szülők jobbnak látják, ha gyerekük államnyelven tanul és szerez diplomát. Ez most már nem kényszer, hanem az évtizedeken át ránk kényszerített szolgálalkúság megnyilvánulása. A nemzeti öntudat hiánya, amit évtizedeken át

szisztematikusan ölték ki belőlünk, a királyi Jugoszlávia éppúgy, mint Tito szocializmusa és Milosevic többpártrendszer. Jugoszláviában ebben a tekintetben sohasem volt lényegi változás. Még ma sincs.

Azt hiszem, ez a határon túl rekedt magyarság alapvető problémája, leglényegibb sorsproblémánk. Az, hogy főleg a fiatal nemzedék rájött arra, kisebbségben magyarnak lenni "nem üzlet". S az iskolázottak közül csak kevesen vállalják ezt a sorsot. Mert hátránnyal, az érvényesülésben való hátrányos megkülönböztetéssel és sok egyéb kellemetlenséggel jár.

Nem véletlen, hogy a volt kisantant államaiban, vagyis az egykori határon túl rekedt magyarság új országaiban olyan izgalmat, riadalmat és felháborodást keltett a második világháború utáni első független, magyar kormány elnökének, Antal Józsefnek az a kijelentése, hogy lélekben a 15 milliós magyarság miniszterelnöke kíván lenni. Hisz ez azt jelentette, hogy az idegen országokba szakadt, 80 éven át lényegében jogfosztott vagy csak korlátozott jogokkal rendelkező magyar kisebbségben azt a reményt keltette, hogy egy napon — ha nem is Magyarország határain belül — a többségi nemzettel azonos, vagy legallábbis hasonló jogi helyzetbe kerülhet, elismerésben és megbecsülésben részesülhet. S hogy nincs többé magára hagyatva, hogy törődik vele valaki, aki, ha kell, nemzetközi fórumok előtt is megvédi őket.

Ez az eszme konkretizálódott most Orbán Viktor kormányának a státustörvény elfogadásával megteremtett lehetőségek szavatolásával. Ezért reagálnak erre is ugyanúgy a volt Osztrák—Magyar Monarchia utódállamai, ahol a magyarság kisebbségben él. Változó hevességgel, attól függően, hogy a magyar kisebbség jogait melyik országban milyen mértékben csorbították az elmúlt majd egy évszázad alatt.

Azt hiszem, a határon túli magyarság számára most nem mellékes az a tény, hogy Magyarország nemzetközi, főleg pedig európai tekintélye ma sokkal nagyobb, mint eddig bármikor volt az első világháború után, tehát az anyaország támogatása ma nemcsak politikai, nemcsak erkölcsi, hanem megalapozott jogi kategória is. Ezenkívül Magyarország Trianon óta először került kedvezőbb politikai és gazdasági helyzetbe a korszerű európai élet tekintetében, mint azok az országok, ahol a magyarság kisebbségben él (Csehországot kivéve, ahol nincs jelentősebb számú magyar). Így vonzóbb a vele való magyar—magyar kapcsolatok, gazdasági vállalkozások szempontjából, mint valaha volt. Jóval többet képes felkínálni a korszerű Európához való csatlakozás tekintetében, a jobblétet szavatoló életmód megteremtésére.

Ez kétélű fegyver ugyan, mert serkenti a szülőföld elhagyását, a magyar kisebbségi közösségek számbeli megcsappanását, de egyben magabiztosságot gerjesztő gazdasági támasz is, ami pozitívan befolyásolhatja a 80 éven át tudatosan kisebbrendűsége, szolgálalkúságra nevelt és kényszerített kisebbségi magyarság jellemképének alakulását.

Jugoszláviában az egykori fölvirágzást követően az felemelkedések és esések kiszámíthatatlan időszaka következett be. Többpártrendszerű demokrácia jött létre. Ez a magyarság számára Jugoszláviában először azt jelentette, hogy az ország képviselői szerveiben ezt a kisebbséget, az anyaországtól való elszakadása óta először, azok képviselték a törvényhozó testületekben és önkormányzati szervezetekben, akiket saját nemzeti pártjuk, a Vajdasági Magyar Demokrata Szövetség delegált, illetőleg jelölt a választásokon. S ezek az emberek a politikai és társadalmi élet minden területén becsülettel képviselték is a magyarság érdekeit. Időnként meglepő bátorsággal és következetességgel. Például a horvátországi háború idején, amikor az akkor egyetlen magyar párt, a VMDK és elnöke arra merete felszólítani a magyar fiatalokat, hogy ne vegyék át behívóikat, ne menjenek háborúba, mert a szerbség és horvátság ügye, s nem tartozik ránk, magyarokra.

Ez volt Trianon után az első eset, hogy a magára hagyott és elbátortalanodott magyarságot valaki Vajdaságban védte, hogy valaki bátran és egyenesen ki mert állni az érdekében. Ezért az akkori VMDK minden vezetőségi tagja ma is a legnagyobb elismerést érdemli. Mert a felhívás közzétételével nemcsak nagy, hanem életveszélyes kockázatot vállalt. Hisz ezt szabotázsra, "hazaárulásra" való felhívásnak is lehetett volna tekinteni. (Ahogyan a Szerb Radikális Párt tette.) S nem egy, nálunk sokkal korszerűbb és demokratikusabb országban is annak minősül.

Sem Ágoston András elnök, sem a VMDK többi vezetőségi tagja nem tudhatta, hogy diktatórikus hajlamairól ismert elnökünk hogyan reagál erre a kihívásra.

Csak később derült ki, azért nem reagált rá, azért tekintett el fölötte, mert a világot annak a kinyilvánított trükkjének igazáról akarta ezzel is meggyőzni, hogy neki semmi köze a horvátországi háborúhoz. Hogy Szerbia senkivel sem áll háborúban. Aztán kiderült az is, hogy Milosevic végig azért is kívánt jó viszonyt fenntartani a vajdasági magyarság képviselőivel, hogy szemléltesse, kisebbségi, vagyis nemzetiségi

politikája helyes és mértéktartó. Hogy az albánok Kosovóban ok nélkül helyezkednek szembe vele, s későbbi fegyveres felkelésük nem egyéb, mint tiszta terrorizmus.

A vajdasági magyarság valószínűleg ennek köszönheti, hogy — leszámítva a harctereken elesett fiatalokat — otthon áldozatok nélkül megúszta a nagyszerb eszme afirmálásának korábban végletekig felfokozott szerb nemzeti gyűlölet közepette eltelt időszakot is. "Csak" arra kényszerült, hogy az utcán ne szólaljon meg anyanyelvén, s lakásbejáratáról levegye névtábláját, amely elárulhatta volna, hogy magyar. Milosevic ebben az időben hagyta Seselj fegyvereseinek, hogy állandó félelemben és rettegésben tartsák a bácskai magyarságot, de atrocitást nem engedélyezett. Gyilkosságokat nemzeti gyűlöletből nem jegyezték fel abban az időben sem. Sőt a magyarság korábban kivívott és törvényesített jogaiban formailag nem esett sérelem.

Ezért is sokkolta a magyarokat az új, demokratikus Jugoszlávia szimbólumának tekintett Kostunica elnök egyik újvidéki pártvezetőjének az a sovinszta és rasszista kijelentése, hogy felfordul a gyomra, ha többnyelvű helységnevtáblát lát. S főleg az, hogy a pártelnök nem reagált rá. Mint ahogyan arra sem reagált, hogy a pártja képviselőjében a vajdasági kormány alelnöki tisztségébe került híve tankokkal kívánta elfojtani nemcsak az esetleges magyar autonómiát (ami szóba sem került), hanem am azt, a szerbet vagy jugoszlávot is. Aminek következtében a napokban a vajdasági parlament a "szájaskodót" ki is penderítette soraiból, vagyis leváltotta.

A jelek szerint Kostunica következetesen arra a lapra játszik — ha kellemetlen helyzetbe kerül —, hogy a dologról nem volt értesülve. Mint Milosevic Hágába szállításakor. Amikor állítólag részt vett azon az SZDE vezetőségi ülésen, ahol erről döntöttek, ott nem emelt szót ellene, s végül nyilvánosan kijelentette, hogy nem tudott róla, hogy a háta mögött intézkedtek. Intézkedett Djindjic, a szerb kormány elnöke. Feltehető, hogy ezzel a taktikájával magyarázható az is, hogy az említett két kényes eset kapcsán úgy tett, mintha azok meg sem történtek volna.

Természetesen bennünket éppúgy aggaszt, mint a többségi nemzethez tartozókat az SZDE-ben tapasztalt széthúzás. Főleg azért, mert közelednek a választások, amelyeken eldől majd, milyen politikai erők, milyen felfogást képviselő pártok és emberek irányítják majd az országot az elkövetkező négy évben. Amely választóvíz lehet abban az értelemben, hogy a jövőben "európai emberek" vezetnek-e bennünket, mint ahogyan tavaly október 5-én a népakarat kimondta, vagy mérsékelt nacionalisták, akik lassan ismét oda juttathatnak bennünket, ahol egyszer már voltunk.

Nem éppen megnyugtató, hogy bizonyos véleménykutatások szerint ez utóbbiaknak komoly esélyük van, vagyis Kostunica elnök nacionalista pártjának ma is — a kudarcba fulladt Djindjic elleni áskálódás ellenére is — majd még egyszer akkora a támogatottsággá, mint a Demokrata Pártnak, vagyis Djindjicnek.

Jó viszont az, hogy az SZDP győzelme esetén sem kell tartani a teljes visszarendeződéstől. Először is azért, mert Kostunica mégsem Milosevic (még ha törekvéseikben nem kevés az érintkező pont is). Nem szélsőséges nacionalista, s főleg sokkal okosabb és realisabb, s ennél fogva az idők folyamán belátta, hogy a jelenlegi európai erőviszonyok közepette Nagy-Szerbiát lehetetlen létrehozni. Ennél fogva erről az eszméjéről minden bizonnyal lemondott. Másrészt egyáltalán nem valószínű, hogy győzelme esetén Seseljlyel és Milosevic kompromittált szocialista pártjának maradványaival szövetkezve próbálkozna kormányt alakítani, mert tudja, hogy újabb elszigetelődésbe keveredne, s szankciókkal is számolnia kellene. Amivel rövid idő alatt elveszítené a választók bizalmát, s úgy járhatna, mint Vuk Draskovic.

Valószínűsíthető, hogy a jövő évben esedékes választásokon, ha Kostunica pártja az SZDE-n kívül indul, s ha többséget szerez is, arra kényszerül, hogy ez utóbbival koalíciós kormányt alakítson. Ez pedig a megkezdett demokratikus folyamatok folytatását jelentené, még akkor is, ha a folyamat emiatt lelassulna. A magyar kisebbség számára ez valamivel kedvezőtlenebb helyzetet hozhatna, de jelentősen nem vethetné vissza jogaink érvényesülési lehetőségeit. Az SZDP, vagyis Kostunica befolyása növekedne az ország irányításában, s ezzel együtt csökkenne a vajdasági magyar autonómia megteremtésének lehetősége, sőt egyáltalán a vajdasági autonómia visszaállításának esélye, de ezt teljesen megállítani s a mai helyzetet sokáig fenntartani az esetben is lehetetlen lenne.

írta Lovas István

A szerző nyugalmazott újságíró

forrás:Magyar Szó